

Cvičení 7

Příklad 1: Popište, jak je možné činnost jednopáskového Turingova stroje s oboustranně nekonečnou páskou simulovat jednopáskovým Turingovým strojem s jednostranně nekonečnou páskou.

Příklad 2: Zjistěte, co dělá následující stroj RAM:

```

LOAD    =1
STORE   3
READ
loop:   JZERO  output
        STORE 2
        LOAD  3
        ADD   0
        STORE 3
        LOAD  2
        SUB   =1
        JUMP  loop
output: LOAD  3
        WRITE
        HALT

```

Příklad 3: Sestavte program pro stroj RAM, který přečte ze vstupu číslo n a vypíše na výstup n -té Fibonacciho číslo F_n . Můžete předpokládat, že číslo n na vstupu je nezáporné (tj. nemusíte řešit situaci, kdy $n < 0$). Připomeňme, že Fibonacciho čísla $F_0, F_1, F_2, \dots$ jsou definována následujícím rekurentním vztahem:

$$F_n = \begin{cases} 0 & \text{pro } n = 0 \\ 1 & \text{pro } n = 1 \\ F_{n-1} + F_{n-2} & \text{pro } n > 1 \end{cases}$$

Příklad 4: Sestavte program pro stroj RAM, který přečte ze vstupu dvě čísla x a k a na výstup vypíše hodnotu k -tého bitu čísla x (tj. 0 nebo 1), přičemž bity jsou číslovány od 0 a 0-tý bit je nejméně významný bit. Můžete předpokládat, že $x \geq 0$ a $k \geq 0$ (tj. nemusíte řešit situace, kdy $x < 0$ nebo $k < 0$).

Příklad 5: Navrhněte program pro stroj RAM, který načte ze vstupu dvě čísla x a y (můžete předpokládat, že $x \geq 0$ a $y \geq 0$) a na výstup vypíše jejich součin $x \cdot y$. Aby to nebylo tak jednoduché, musíte navíc dodržet následující omezení:

- Ve vašem programu *nesmíte* použít instrukce MUL a DIV. Můžete ovšem použít novou speciální instrukci RSHIFT, která má stejný význam jako DIV =2.
- Celkový počet instrukcí, který váš program provede, musí být polynomiální vzhledem k počtům bitů nutných pro zápis čísel x a y .

Příklad 6: Uvažujme Minského stroj se dvěma čítači x a y . Napište programy pro tento Minského stroj, které realizují následující operace (předpokládejte, že na začátku výpočtu obsahují čítače x a y nějaké libovolné hodnoty):

- Vynulování čítače x .
- Přesun obsahu čítače y do čítače x , s tím, že po tomto přesunu bude čítač y obsahovat hodnotu 0.
- Vynásobení hodnoty čítače x třemi. Po skončení výpočtu bude čítač x obsahovat trojnásobnou hodnotu než obsahoval na začátku a čítač y bude obsahovat 0.
- Vydělení hodnoty čítače x pěti. Po skončení výpočtu bude čítač x obsahovat hodnotu, kterou obsahoval na začátku, vydělenou pěti a zaokrouhlednou dolů na nejbližší celé číslo a čítač y bude obsahovat zbytek po tomto dělení.

Rozmyslete si, jak je s využitím těchto operací možné Minského strojem se třemi čítači simulovat činnost Turingova stroje.